Третій етап. Передбачає реалізацію фахівцями інклюзивно-ресурсного центру поточного та підсумкового моніторингу розвитку дитини з особливими освітніми потребами. Етап має на меті надання фахівцями інклюзивно-ресурсного центру методичної допомоги членам команди супроводу, відповідно до запитів, наприклад: ознайомлення із чинним законодавством у сфері інклюзивної освіти щодо обов'язків, прав, звітної документації тощо; допомога в реалізації відповідних адаптацій та модифікацій в освітньому процесі; знайомство з методиками визначення сформованості безбар'єрної організації освітнього середовища тощо. На цьому етапі фахівці інклюзивно-ресурсного центру за запитом команди супроводу досліджують динаміку реалізації Індивідуальної програми розвитку, здійснюють уточнення напрямів роботи, корегування: змісту, методів, інструментів та ресурсів надання освітніх послуг, відповідно до Індивідуальної програми розвитку [2].

Четвертий етап. Передбачає надання фахівцями інклюзивно-ресурсного центру психолого-педагогічних, корекційно-розвивальних послуг. У ході взаємодії також будується система просвітницької діяльності, яка передбачає профілактику запобігання порушень прав дитини з особливими освітніми потребами на освіту, уникнення факторів утисків, булінгу та дискримінації в освітньому процесі.

Виходячи з вищезазначеного, основні аспекти взаємодії фахівців інклюзивно-ресурсного центру та членів команди супроводу закладу освіти передбачають включеність всіх у якісну побудову та реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії дитини з особливими освітніми потребами, забезпечення ефективної корекційно-розвивальної та психолого-педагогічної роботи. Злагоджена робота всіх учасників команди виступає критерієм успішності інклюзивної освіти в закладі та умовою наскрізного формування цінностей інклюзії в суспільстві.

Список використаних джерел

1. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. / уклад. : О. В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с.

2. Основи інклюзивної освіти в початковій школі: робочий зошит / А. А. Харківська, Л. О. Петриченко, О. О. Бабакіна, О. М. Акімова ; за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової ; Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради. Харків, 2019. 124 с.

Мирослав Андрос
старший викладач кафедри відкритих освітніх систем
та інформаційно-комунікаційних технологій
ЦІПО ДЗВО «Університет менеджменту освіти»,
(м. Київ, Україна)

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАННЯМ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ: СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Три роки обмежень фізичного спілкування під час організації освітнього процесу (у зв'язку із поширенням Covid-19) та обмеження, пов'язані із воєнним станом в Україні, зробили практично неможливим використання очної інституційної форми здобуття освіти в нашій державі. Що одразу ж викликало потребу знаходити варіанти заміщення класичних форм та методів забезпечення освітнього процесу, використовуючи технології дистанційного електронного навчання.

Станом на зараз в українському освітньому просторі реалізуються декілька варіантів (форм) так званого змішаного (гібридного) забезпечення освітнього процесу. Визначення поняття «змішана форма» як інституційної форми здобуття освіти в українському законодавстві на сьогодні немає (це потреба, що з часом буде вирішена), але здебільшого, всі існуючі моделі змішаного навчання в західному освітньому просторі передбачають очне навчання з використанням в різних варіантах технологій дистанційного навчання через мережу Інтернет.

Як показало наше дослідження, проведене за підсумками першого та другого років обмежень в освітньому процесі, пов'язаного із поширення коронавірусної інфекції [1], станом на 12.03.2020 року лише близько 5% від загальної кількості педагогічного, науково-педагогічного та адміністративного персоналу закладів освіти всіх освітніх рівнів, володіли знаннями, уміннями та навичками застосування хоч якихось технологій дистанційного навчання. Це, звичайно, в першу чергу стосувалося ефективного застосування вебінарних платформ для найшвидшого заміщення класно-урочної (класичної) взаємодії між викладачем та здобувачем освіти на віртуальну взаємодію по типу платформ: Skype, ZOOM, Google Meet, MS Teams, Jitsu Meet, Big Blue Button і т.п. Використання зазначених вище платформ, крім освоєння цифрових навичок та вмінь, почалось з причини укладання закладами освіти корпоративних угод із відповідними розробниками програмного забезпечення та рекомендацій МОН України.

Але, переведення класно-урочної взаємодії в онлайн взаємодію – це лише часткове вирішення комплексної проблеми забезпечення всеосяжного освітнього процесу. Не все можна встигнути передати здобувачу освіти виключно під час онлайн взаємодії, не всі підручники, методичні матеріали і т.п. мали цифровий формат та знаходились в одному доступному для всіх учасників освітнього процесу віртуальному місці, організація, супроводження та контроль освітнього процесу потребував ефективного вирішення, відкритим залишалось питання оцінювання. Виникла проблема, яку західний освітній простір, здебільшого, вирішив з кінця 90-х років XX століття з використанням можливостей мережі Інтернет, – застосування для організації та проведення реального освітнього процесу Систем управління навчанням.

Система управління навчання (англ. Learning management system, LMS, далі по тексту – СУН) – програмне забезпечення, що використовується для: розроблення, управління та онлайн поширення певного комплексного навчального матеріалу із забезпечення спільного доступу усіх учасників освітнього процесу.

СУН застосовують для дистанційного навчання в режимі реального часу (онлайн чи оффлайн) через організацію наступного:

– віртуальна організація освітнього процесу: розклад занять, щоденник, відстеження прогресу навчання, рейтинг здобувача освіти;

– онлайн викладання із використанням або вбудовано вебінарного сервісу, або з використанням спеціалізованої вебінарної платформи;

– надання доступу (перегляд та завантаження) до матеріалів віртуального освітнього курсу: електронні конспекти занять, записаний відеоматеріал, методичні розробки, електронні посібники та підручники;

– віртуальне спілкування засобами (сервісами) електронної пошти, чатів та форумів.

– виконання «домашнього завдання» у вигляді певних проєктних робіт (спільних чи індивідуальних), веб-квестів чи побудови цифрового сторітеллінгу;

– проведення відповідного моніторингового чи підсумкового дистанційного електронного тестування або з використанням вбудованого сервісу, або з використанням спеціалізованої веб-платформи дистанційного тестування.

Власне, кожна з СУН у загальноприйнятному вигляді має подібну модульно-орієнтовану структуру: розробники можуть створювати додаткові модулі з новою додатковою функціональністю на вимогу замовника (в даному випадку конкретного закладу освіти чи освітньої організації). Це, в свою, чергу обумовлено тим, що всі заклади освіти України мають автономію щодо прийняття відповідного рішення (педагогічної або вченої ради), – розгортання, наповнення, адміністрування та модерації будь-якої СУН (Ст. 1, 2, 6, 23, 25 Закону України «Про освіту») [2]. Головна вимога – дані платформи мають бути ліцензовані (рекомендовані до використання) МОН України.

Найбільш поширені варіанти розгортання СУН в освітньому просторі України (в тому числі, для закладів Нової української школи): сервіси платформи Google (Google Classroom, Forms, Gmail, etc) та сервіси платформи MS Office (OneDrive, Forms, SharePoint, Yammer, Teams, Outlook, etc). Зазначені платформи рекомендовані щодо укладання корпоративних угод із закладами освіти відповідно рекомендацій МОН України.

Найбільш потужні СУН вітчизняного розробника: Єдина школа (https://eschool-ua.com/#/), Система управління школою та навчанням (https://smls.com.ua/), Класна оцінка (https://klasnaocinka.com.ua/), Мій клас (https://miyklas.com.ua/), Classtime (https://www.classtime.com/uk), Електронні класні журнали та щоденники (https://nz.ua/). У кожній із даних платформ присутні зазначені вище можливості як віртуального конструктора, запропонованого розробником, так і доопрацювання розробником визначених закладом освіти додаткових функціональних можливостей та специфічного оформлення кожного модулю СУН із самостійним адмініструванням та супроводженням змісту навчання та організації освітнього процесу. Крім цього, в деяких із зазначених СУН, вже є так звана «Бібліотека матеріалів», завантажена зовнішнім модератором. Таким чином, педагогічний та адміністративний персонал закладу освіти буде виконувати функцію тьютора-організатора дистанційного та змішаного навчання, поєднуючи ролі і «адміністратора» і «викладача».

Окремо, можна виділити також СУН за таким критерієм: коли ми використовуємо освітню платформу «хмарного розміщення» вже наповнену зовнішнім модератором, виключно для цілей педагогічної взаємодії зі здобувачами освіти. Наприклад: СУН «Всеукраїнська школа онлайн» (ВШО) https://lms.e-school.net.ua/, – за допомогою якої, після створення відповідного акаунта, викладач може користуватись вже наповненими матеріалами для закладів ІІ-ІІІ ступенів загальної середньої освіти, а також здійснювати контроль успішності та прогрес у навчанні здобувачів освіти.

Інформаційний та віртуальний простори використовують для того, щоб керувати фізичним простором. Системи управління навчанням розглядаються як варіант впливу та управління реальним освітнім процесом в умовах змішаного навчання. Збільшуючи можливості цього інструментарію, можна отримувати нові результати. Кожна фізична освітня подія матиме свій аналог – інформаційний і віртуальний. Але, при цьому, на наш погляд, очна форма здобуття освіти все ж таки має залишатися провідною, роль реального викладача, загальновизнаної педагогічної взаємодії має виступати основним чинником для забезпечення ефективного освітнього результату. Тому, мабуть, форма змішаного (гібридного) навчання в

наших надскладних сучасних умовах, з використанням технологій дистанційного навчання (в тому числі з використанням СУН), найбільш оптимальна та прогресивна.

Список використаних джерел

1. Андрос М. Є. Формування інформаційно-цифрової компетентності викладача дистанційного (змішаного) навчання. *Актуальні проблеми в системі освіти: загальноосвітній заклад середньої освіти – доуніверситетська підготовка – заклад вищої освіти*. 2021. № 1. С. 49–54. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/727563 (дата звернення: 18.04.2023).

2. Про освіту : Закон України, №2145-VIII від 05.09.2017, редакція від 01.01.2023. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text (дата звернення: 15.04.2023).

В'ячеслав Александров
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри викладання другої іноземної мови

Олена Александрова
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування,
Запорізький національний університет
(м. Запоріжжя, Україна)

ІНТЕГРОВАНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Очевидна інтегрованість предметного, педагогічного та психологічного аспектів навчання іноземної мови в університеті вимагає дослідження цілого комплексу факторів, що безумовно впливають на процес підготовки майбутніх вчителів у вищій школі з метою наступного аналізу існуючих та розробки нових підходів для підвищення ефективності професійної компетенції.

Метою дослідження є висвітлення нових шляхів до інтеграції методичних, педагогічних та психологічних аспектів системного навчання майбутніх вчителів іноземної мови в університеті.

Проблема оволодіння професійно-орієнтованою іноземною мовою для досягнення професійної досконалості охоплює фундаментальні положення та принципи психолого-педагогічної та методичної наук: концепції розвитку особистості (Г. О. Балл, Л. С. Виготський, С. Д. Максименко,), основні теоретичні положення андрагогіки та проблеми неперервного навчання дорослих (С. І. Балтівець, Я. А. Каменський, J. W. Apps, C. Knapper, J. W. Santrock); принципи організації професійно-орієнтованого навчання іноземної мови в вищій школі (О. Б. Тарнопольский, Л. М. Черноватий), концептуальні засади індивідуалізації іншомовного навчання (С. Ю. Ніколаєва).

Досягнення професійної досконалості робить очевидною необхідність інтегрованого навчання майбутніх вчителів та координації між заняттями із дисциплін спеціалізації та практичними заняттями з методики навчання іноземної мови, де набуті спеціальні знання повинні адаптуватися у заданих межах конкретної педагогічної іншомовної комунікативної компетенції.